

ANTICIPATIVNO UPRAVLJANJE DEVIZNIM RIZIKOM U VANJSKOTRGOVINSKOM POSLOVANJU

Zvezdana Majstorović

Student master studija, Panevropski univerzitet "Apeiron", Pere Krece 13, e-mail: zvezdana.majstorovic@yahoo.com

Rezime: *Vanjskotrgovinsko poslovanje predstavlja razmjenu materijalnih i nematerijalnih dobara sa inostranstvom. Zbog iznenadnih i neočekivanih događaja svako poslovanje, pa samim tim i vanjskotrgovinsko je izloženo velikom broju finansijskih rizika. Učesnici koji ugovaraju posao moraju se pripremiti za eventualnu mogućnost pojave određenih rizika koji dovode do smanjenja poslovnih prihoda. Cilj preduzeća nije da u potpunosti eliminiše rizike, jer su rizici direktno povezani sa profitabilnošću preduzeća. Rizicima treba upravljati. Svako preduzeće mora da uspostavi sistem upravljanja rizicima kako ne bi trpilo ogromne finansijske gubitke. Jedan od rizika koji pogađa vanjskotrgovinsko poslovanje jeste rizik promjene deviznog kursa, odnosno devizni rizik. Sistem upravljanja rizicima mora preduprijediti moguću devizni rizik, jer je upravljanje rizicima preduslov za stabilno poslovanje u kontinuitetu. Međutim, okolnosti koje neposredno utiču na odvijanje vanjskotrgovinskog poslovanja u nekim slučajevima se mogu predvidjeti, u nekim ne.*

Cilj ovog rada je utvrditi kako dolazi do deviznog rizika i istražiti načine, odnosno metode kako preventivno upravljati deviznim rizikom da preduzeća koja učestvuju u vanjskotrgovinskom poslovanju ne bi poslovala sa gubitkom.

Ključne riječi: *vanjskotrgovinsko poslovanje, devizni rizik, upravljanje rizikom*

JEL: *G21 –Rizik*

UVOD

Sa razvojem privrede izloženost rizicima biva sve veća. Adekvatne mjere zaštite u sve složenijim uslovima privređivanja postaju veoma važan faktor uspješnosti poslovanja. Rizici u poslovanju su moguću u svakom poslu. Ukoliko bi se potpuno eliminisali značajno bi se smanjila rentabilnost poslovanja i ugrozila likvidnost preduzeća. Rizicima moramo upravljati. Potrebno je upotrijebiti sva raspoloživa sredstva kako bi se moguću rizici izbjegli ili zaustavili. Da bi se preduzeće unaprijed zaštitilo od deviznog rizika mora predvidjeti oscilacije kurseva i ograničiti

zaduživanje. Ukoliko pravilno procijeni kretanje deviznog kursa i to zaračuna kroz kamatne stope značajno će smanjiti stepen rizika. Preduzeća najčešće koriste standardne metode za procjenu rizika kojima obezbjeđuju potrebne informacije o finansijskim i operativnim slabostima, snazi preduzeća, pogoršavajućim uslovima i problemima u poslovanju. U praksi se često dešava da se u poslovanju javlja više različitih rizika, a da učesnici toga nisu ni svjesni jer su posljedica neočekivanih i iznenadnih događaja.

Upravljanje rizicima podrazumijeva upoznavanje njegovog pojma, karakteristika i suštine, te preduzimanje svih raspoloživih metoda i sredstava kako bi se izbjebao ili zaustavio rizik. U slučaju da se ne može zaustaviti neophodno je odabrati najefikasnije metode za njegovo prevazilaženje i rješavanje. U praksi postoje tri vrste rizika sa kojima se poslodavci susreću. To su:

1. Rizici koji se ne mogu izbjeći u potpunosti, ali se mogu minimizirati
2. Rizici koji se ne mogu izbjeći
3. Rizici koji se sigurno mogu izbjeći

Rizik koji se sigurno može izbjeći u vanjskotrgovinskom poslovanju jeste devizni rizik. Nastaje usljed promjene deviznog kursa kada su ostvareni prihodi ili plašmani u jednoj valuti, a obaveze ili izvori u drugoj valuti. Za zaštitu od deviznog rizika često se koriste različiti finansijski derivati i različiti finansijski instrumenti.

POJAM I KARAKTERISTIKE DEVIZNOG RIZIKA

Devizni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled fluktuacije kursa stranih valuta, a banka mu je izložena po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja [Barjaktarović, 2009: 18]. Šire posmatrano, to je rizik od promjena u imovini, prihodima i konkurentskoj poziciji društva radi oscilacije u visini deviznog kursa. Valutni rizici su prisutni u svakoj stavki aktive i pasive koja je vrednovana u stranoj valuti, kao i svim međunarodnim poslovima [Lukić, 2009: 130]. Kod dugoročnih poslova rizici su veći jer je veća nepredvidivost i naizvjesnost. Vrlo često se pojmovi rizik i neizvjesnost poistovjećuju. Međutim, to su dva pojma koja se razlikuju u mogućnostima procjene očekivanih efekata. Ukoliko postoji mogućnost procjene vjerovatnoće budućih prinosa od ulaganja u pitanju je rizik. Ako ne postoje vjerodostojne informacije da bi se procjena izvršila radi se o neizvjesnosti. Svako izlaganje riziku odnosi se na period u budućnosti. Rizik i profit preduzeća su direktno proporcionalni. Ukoliko je veći rizik vanjskotrgovinskog posla preduzeća ostvaruju veći profit.

Postoje tri osnovne vrste izloženosti banke valutnom ili deviznom riziku, to su: (1) transakciona izloženost, (2) bilansna ili konverzionna izloženost, i (3) ekonomska izloženost [Ivaniš, 2006: 189].

Transakciona izloženost deviznom riziku predstavlja izloženost riziku od neostvarenja zarade ukoliko su cijena po kojoj se prodaje i obaveze po osnovu prodaje u različitim valuti. Nastaju kao posljedica promjena u vrijednosti deviznog kursa između perioda utvrđivanja cijene i naplate potraživanja.

Bilansna izloženost deviznom riziku je vezana za uticaj promjene kurseva na aktivu i pasivu bilansa stanja i prihode i rashode bilansa uspjeha između dva bilansna perioda.

Ekonomska izloženost deviznom riziku je vezana za promjene vrijednosti intervalutnih kurseva i domaće valute. Ova promjena je usko povezana sa makro ekonomskim rizicima zbog čega je vrlo teško uočiti, procijeniti i spriječiti ovu vrstu rizika. Ekonomska izloženost je povezana sa makroekonomskim rizicima: promena valutnih kurseva obično prati promenu kamatne stope i inflacije [Cvetinović, 2008: 15].

Devizni kurs predstavlja cijenu strane valute izraženu u domaćoj valuti. Može biti iskazan u dva pravca i to, koliko jedinica domaće valute se daje za jednu ili sto jedinica strane valute ili koliko jedinica strane valute dobijamo za jednu ili sto jedinica domaće valute. Razlikujemo fiksni i fleksibilni (plivajući) devizni kurs. Fiksni devizni kurs određuje država i on je po pravilu jedinstven. Fiksni devizni kurs se zasniva na deviznom paritetu koji određuje država. Fluktuirajući ili plivajući devizni kurs je onaj devizni kurs koji se formira na deviznom tržištu. U takvim uslovima cijena strane valute izražena u novčanim jedinicama vlastite zemlje određena je na osnovu ponude i tražnje na deviznom tržištu. Razvijenim zemljama više odgovara fluktuirajući devizni kurs, a nerazvijenim i privredama u tranziciji fiksni devizni kurs.

Rizik deviznog kursa predstavlja potencijalni gubitak na nezaštićenoj i nepokrienoj otvorenoj deviznoj poziciji (kapitalu, imovini, potraživanjima) u slučajevima kada dođe do deprecijacije valute na koju glasi devizna pozicija. Međutim, ako dođe do aprecijacije strane valute u odnosu na izvještajnu valutu rizik predstavlja potencijalni dobitak, odnosno zaradu.

DEVIZNI RIZIK U POSLOVANJU SA INOSTRANSTVOM

Vanjskotrgovinsko poslovanje prate mnogobrojni problemi i neizvjesnosti. Zbog ogromne finansijske krize koja potresa sve učesnike u međunarodnom poslova-

nju, neophodno je uspostaviti sistem upravljanja rizicima.

Sve veći značaj vanjskotrgovinske razmjene utiče na promjene u odnosima između pojedinih zemalja i ponašanje privrednih subjekata na globalnom tržištu. Ekonomska zavisnost između dijelova svjetske privrede postaje sve veća, a uspješna preduzeća moraju unapređivati internu fleksibilnost i eksternu otvorenost, uz obavezno širenje vlastitog tržišta. Vanjskotrgovinski posao je povezan sa velikim brojem faktora koji utiču na njegovu realizaciju. Okolnosti koje imaju uticaja na obavljanje vanjskotrgovinskog poslovanja su nekad predvidive, a nekad ne. Zbog toga se učesnici koji ugovaraju posao moraju pripremiti za mogućnost pojave određenih rizika koji mogu nepovoljno uticati na prihode koji se od ugovorenog posla očekuju. Svi dugoročni vanjskotrgovinski poslovi su izloženi deviznom riziku. Rizik je prisutan u svakoj stavki aktive i pasive koja je vrednovana u stranoj valuti.

Preduzeće je izloženo deviznom riziku u slučaju:

1. kad posjeduje novčana sredstva u jednoj valuti i očekuje da izvrši zamjenu u drugu valutu kako bi ostvario profit;
2. kad su mu potraživanja u jednoj valuti koja mora biti zamijenjena u drugu valutu po očekivanoj vrijednosti;
3. kad posjeduje novčana sredstva u jednoj valuti, a u trenutku vraćanja duga mora vlastitu valutu zamijeniti za stranu valutu;
4. kad kupuje robu u jednoj valuti, a prodaje u drugoj i
5. kad kupuje robu u jednoj, prodaje u drugoj, a potraživanja naplaćuje u trećoj valuti.

ANTICIPATIVNO UPRAVLJANJE DEVIZNIM RIZIKOM U VANJSKOTRGOVINSKOM POSLOVANJU

Cilj svakog trgovinskog posla, da li na domaćem ili međunarodnom tržištu, je ostvarenje profita. S obzirom da se izvršenje vanjskotrgovinskog posla odvija pod različitim okolnostima u odnosu na poslovanje na domaćem tržištu, mogu se pojaviti neželjena dejstva raznih faktora koja će ugroziti poslovanje. Neželjene faktore, odnosno rizike ne treba izbjegavati, već njima treba upravljati. Svaki savremeni privredni subjekat bi trebao da ima uspostavljen sistem upravljanja rizicima kao sastavnog elementa sistema upravljanja u cjelini. Sistem upravljanja rizicima je kompatibilan sa sistemom upravljanja kvalitetom ISO 9001:2008.

Kako bi se zaštitili od deviznog rizika privredni subjekti moraju unaprijed (anticipativno) predvidjeti oscilacije deviznih kurseva i ograničiti zaduživanje. Sva potraživanja za fakturisanu robu koja prelazi državnu granicu, a koja će biti naplaćena u nekom budućem periodu, potrebno je vezati za fiksni kurs strane valute. Ako je dobro procijenjeno kretanje deviznog kursa znatno će se smanjiti stepen rizika poslovanja. Neophodno je da se nestabilne valute konvertuju u stabilne, a fakturisanje robe koja se izvozi vrši u stabilnoj valuti.

Sistem upravljanja rizicima mora da donosi i provodi određene programe, politike i procedure za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom.

Pravni okvir upravljanja deviznim rizikom

Upravni odbor Agencije za bankarstvo Republike Srpske je donio odluku kojom je propisao minimalne standarde za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Nadzorni odbor banke odgovoran je za donošenje, potpunost i osiguranje primjene programa za obavljanje deviznih aktivnosti i upravljanje deviznim rizikom koji uključuje uspostavljanje opreznih ograničenja za preuzimanje i smanjenje izloženosti banke deviznom riziku, te mogućim gubicima, a najmanje u skladu sa ovom odlukom.

Nadzorni odbor banke, kao minimum, dužan je da:

1. upravi banke naloži izradu prijedloga programa i sveobuhvatnih i detaljnih politika za upravljanje deviznim rizikom, kreiranje i primjenu procedura za praćenje, mjerenje, upravljanje i kontrolu u okvirima programa i politika,
2. donese i bar jednom polugodišnje, zavisno od promjena tržišnih i ekonomskih uslova, usklađuje program i politike i kontinuirano razmatra prijedoge uprave banke,
3. osigura da sistem interne kontrole i interna revizija banke prate u kontinuitetu i provjeravaju da li banka devizne aktivnosti obavlja u skladu sa zakonom, ovom odlukom, drugim propisima, programom, politikama i procedurama,
4. osigura selekciju i imenovanje kompetentnih članova uprave za devizne aktivnosti banke,
5. na prijedlog uprave banka propisuje oblik, sadržaj i učestalost izvještavanja nadzornog odbora o deviznim aktivnostima banke.

Uprava banke dužna, kao minimum, dužna je da:

1. priprema i nadzornom odboru predlaže program i politike,
2. kreira i primjenjuje procedure za praćenje, mjerenje, upravljanje i kontrolu

- deviznog rizika banke u okvirima programa i politika,
3. uspostavi i primjenjuje adekvatan metod za precizno praćenje i mjerenje izloženosti banke deviznom riziku,
 4. uspostavi i primjenjuje adekvatan metod za precizno praćenje i mjerenje dobitka i gubitka u deviznim aktivnostima,
 5. prati ekonomske i druge poslovne uslove radi predviđanja mogućih promjena u deviznim aktivnostima, deviznim kursovima i deviznom riziku,
 6. obezbijedi da sistem interne kontrole i interna revizija banke stalno prate i ocjenjuju program i politike, te njihovo provođenje,
 7. preporučuje nadzornom odboru za koje valute da veže posao, sa kojim poslovnim partnerima da saraduje, preporučuje rokove isporuke i plaćanja i ukazuje na neravnotežu u valuti i
 8. priprema i nadzornom odboru predlaže oblik, sadržaj i učestalost izvještavanja nadzornog odbora o deviznim aktivnostima banke, odnosno o poziciji banke po pitanju deviznog rizika, koji omogućavaju efikasno praćenje, analize, oprezno upravljanje i kontrolu postojeće i moguće izloženosti banke deviznom riziku.

Banke koje sa oprezom upravljaju deviznim rizikom obaveze prema inostranstvu svode na odgovarajuću mjeru, a pozicije ino valuta vode, prate i kontrolišu kako bi izbjegle nepoželjne posljedice promjene deviznog kursa i tako ugrozile svoju stabilnost i poziciju.

Program, kao minimum, treba da sadrži, odnosno obuhvata:

1. opis deviznih aktivnosti koje banka već obavlja i koje planira obavljati u budućnosti;
2. politike koje treba da obuhvataju najmanje:
 - a. pregled ciljeva i principa banke u obavljanju deviznih aktivnosti i preuzimanju deviznog rizika;
 - b. oprezna, jasna i precizna ograničenja za izlaganje banke deviznom riziku, usklađena sa operativnim i finansijskim mogućnostima banke i sa ovom odlukom, ali detaljnije razrađena po pitanju nivoa do koga je banka spremna da se zadužuje u inostranstvu, po pitanju valuta u kojima se banka može izlagati riziku, po pitanju pojedinačnih preko-noći i terminskih limita za svaku valutu i ukupnih preko-noći i terminskih limita za sve strane valute i
 - c. jasno definisane nivoe ovlaštenja vezanih za devizne aktivnosti i preuzimanje deviznog rizika sa jasnim opisom eventualno neograničenih, viših

nivoa, sektora i odjeljenja, pojedinaca i eventualnih komisija kojima su data ovlaštenja

3. procedure za upravljanje i kontrolu deviznih aktivnosti i deviznih rizika, proporcionalno složenosti, veličivi i frekvenciji deviznih aktivnosti banke treba da uključe najmanje sljedeće oblasti:
 - a. sisteme knjigovodstva i informisanja uprave i nadzornog odbora, vezane za praćenje i procjenu devizne pozicije banke, preuzetog deviznog rizika, zaduženja u inostranstvu, ostvarenih dobitaka i gubitaka, podobnih za mjerenje, ocjenu i izvještavanje o:
 - stepenu zaduženja banke u inostranstvu u odnosu na njen osnovni kapital i u odnosu na druge elemente poslovanja banke
 - neto preko-noći i terminskoj poziciji svake valute sa kojom banka posluje
 - neto preko-noći i terminskoj poziciji ukupno svih valuta sa kojim banka posluje
 - dobicima i gubicima vezanim za devizne aktivnosti i izlaganje banke deviznom riziku
 - a. kontrole deviznih aktivnosti koje obuhvataju najmanje:
 - organizacione kontrole za provjeru da li je uspostavljeno i da li se provodi jasno razdvajanje nadležnosti i odgovornosti između lica koja donose odluke za obavljanje deviznih aktivnosti i lica koja su odgovorna za njihovu realizaciju odnosno ugovaranje, izvršavanje i knjigovodstveno evidentiranje,
 - proceduralne kontrole za provjeru da li su sve transakcije korektno obavljene, u potpunosti evidentirane istog dana kad su i obavljene i za hitno otkrivanje propusta i neovlaštenih poslova
 - kontrole za praćenje i česte provjere da li se poštuju propisana i od organa banke postavljena ograničenja za preuzimanje deviznog rizika.

„Individualna devizna pozicija“ (otvorena pozicija) predstavlja razliku između stavki koje se odnose na pojedinu stranu valutu u aktivni i pasivni bilans banke denominiranih u KM, sa potencijalnom dobitkom ili gubitkom. Potencijalni dobitak ili gubitak se pojavljuje u slučaju kada se devizni kurs po kojem je vršeno kniženje stavki u poslovnim knjigama banke razlikuje od deviznog kursa kojeg objavljuje Centralna banka BiH, tačno na datum kad se određuje u kojoj deviznoj poziciji se nalaze. Ova devizna pozicija se obračunava kao zbir iznosa stavki aktive uzetih sa predznakom plus i stavki pasive uzetih sa predznakom minus.

Banka ima „dugu poziciju“ određene valute kada je vrijednost stavki aktive veća od vrijednosti stavki pasive, odnosno kada je njihova razlika pozitivan broj.

Banka ima „kratku poziciju“ određene valute kada je vrijednost stavki aktive manja od vrijednosti stavki pasive, odnosno kada je njihova razlika negativan broj.

Zbir vrijednosti svih dugih i svih kratkih individualnih deviznih pozicija banke predstavlja „deviznu poziciju„ banke.

Devizna pozicija banke u nekom trenutku u toku dana predstavlja deviznu poziciju u toku dana.

Devizna pozicija banke nakon završetka jednog radnog dana i koja se prenosi na naredni radni dan predstavlja deviznu poziciju preko noći.

Banka je dužna da obavlja devizne aktivnosti samo u okviru ograničenja u odnosu na osnovni kapital, a ta ograničenja za individualnu deviznu poziciju preko noći najviše do iznosa 20 % i za deviznu poziciju banke najviše do iznosa 30 %.

Modeli anticipativnog upravljanja deviznim rizikom

Polazeći od mnogobrojnih vrsta vanjskotrgovinskog poslovanja razvili su se određeni modeli ili načini za zaštitu od izloženosti deviznom riziku. Razlikujemo klasične i savremene modele upravljanja deviznim rizikom.

Klasične transakcije na deviznom tržištu su promptne ili spot transakcije i terminske ili forvard transakcije.

Promptne ili spot transakcije izvršavaju se u roku dva dana, osim promjena u kanadske i američke dolare koje se izvršavaju u toku jednog radnog dana gdje se cijena strane valute izražava u jedinicama domaće valute.

Terminske ili forvard transakcije spadaju u efikasnije oblike osiguranja od deviznog rizika i podrazumijevaju obavezu o kupoprodaji deviza na neki dan u budućnosti po kursu koji je naveden u zaključenom ugovoru.

Savremeni oblici zaštite od deviznog rizika koriste se kada klasični oblici ne obezbjeđuju dovoljnu zaštitu od izloženosti deviznom riziku. Najčešći načini anticipativnog upravljanja deviznim rizikom su:

1. kavering-pokrivanje rizika deviznog kursa;

2. hedžing - zaštita od rizika deviznog kursa i
3. svopovi – eliminisanje rizika deviznog kursa.

Pokrivanje rizika deviznog kursa znači kreiranje toka date valute u suprotnom smjeru, a u istom vremenskom periodu, od onog toka koji proizvodi izloženosti riziku deviznog kursa. U tom slučaju štiti se devizni priliv ili odliv od promjene deviznog kursa po osnovu izvoza, uvoza, otplate uzetog kredita u inostranstvu, primanja dividendi itd.

Zaštita od rizika deviznog kursa predstavlja strategiju minimizacije rizika i sastoji se od dve finansijske transakcije čiji se rezultati razilaze u slučaju promene nekog od kritičnih faktora na finansijskom tržištu, kao što su kamatna stopa i devizni kurs [Ivanović, 1994: 41]. Ovdje je riječ o zaštiti vrijednosti aktive i budućih prihoda koje ona donosi.

Eliminisanje rizika deviznog kursa se vrši pomoću svopa deviznog kursa. To su „privatni aranžmani između dve kompanije da promene tokove novca u budućnosti saglasno prethodnom dogovoru“ [Komazec, 1998: 684]. Radi se o istovremenom sklapanju ugovora o promptnoj prodaji i terminskoj prodaji određenog finansijskog instrumenta.

Privredni subjekti koji učestvuju u vanjskotrgovinskom poslovanju moraju voditi računa da nestabilne valute konvertuju u stabilne, a fakturisanje robe za izvoz vrše u stabilnim valutama. Jedan od najefikasnijih načina upravljanja deviznim rizikom u uslovima nestabilnih deviznih kurseva u odnosu na KM je uravnoteženje deviznih pozicija u aktivni i pasivi.

ZAKLJUČAK

Rizici koji se javljaju u vanjskotrgovinskom poslovanju proizilaze iz same prirode takvog načina poslovanja. Nijedan posao ne postoji bez rizika, te ga treba prihvatiti kao realnost i sve učiniti da se dođe u fazu upravljanja rizicima. Za svaki privredni subjekat koji se bavi međunarodnom trgovinom veoma je važno da uspostavi sistem upravljanja deviznim rizicima kako ne bi poslovao sa gubitkom. Najvažnije je preventivno (anticipativno) upravljati deviznim rizikom, unaprijed predvidjeti oscilacije deviznih kurseva i ograničiti zaduživanje. Ukoliko se dobro procijene promjene deviznog kursa i to zaračuna kroz kamatnu stopu, značajno će se smanjiti stepen deviznog rizika. Postoji mnogo finansijskih instrumenata, odnosno modela za zaštitu od deviznog rizika. Pri odabiru se mora voditi računa da iznos troškova potrebnih za realizaciju terminskih ugovora bude manji od

kursne razlike koja je posljedica promjene deviznih kurseva. Savremene metode upravljanja deviznim rizikom putem finansijskih derivata su efikasne u praksi, ali još uvijek nisu dovoljno primjenjene zbog nerazvijenog finansijskog tržišta.

LITERATURA

- Barjaktarović, L. (2009). Upravljanje rizikom, Beograd.
- Cvetinović, M. (2008). Upravljanje rizicima u finansijskom poslovanju, Beograd: Univerzitet Singidunum.
- Ivaniš, M. (2006). Osnovi finansija, Drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Beograd.
- Ivanović, P. (1994). Zaštita od rizika deviznog kursa – Hedžing na deviznom tržištu, Novi Sad.
- Lukić, S., Lukić, S., Vujnović-Gligorić B. (2009). Menadžment rizika, Panevropski univerzitet Banja Luka: Apeiron.
- Komazec, S. (1998). Finansijska tržišta, Beograd.
- www.singipedia.singidunum.ac.rs/attachment.php?attachmentid=3332...
- <http://www.abrs.ba/propisi/odluke/OdlMinStUprDevRizBan.pdf>

ANTICIPATIVE MANAGEMENT OF A CURRENCY RISK IN FOREIGN TRADE

Zvezdana Majstorović

Abstract: *Foreign trade is an exchange of material and non-material goods across international borders and territories. Every business, including international trade, is exposed to risks due to sudden and unexpected events. Those who are in charge of negotiating business deals, have to be prepared for eventual risks that may occur and lead to a decrease in operating income. The goal of a company is not to completely eliminate risks, as they are directly connected with a profitability of the company itself. Risks should be managed. Every company has to set up a system that will manage risks in order not to have extremely high financial losses. One of the risks that affects foreign trade is a currency risk. A risk management system must prevent a possible currency risk, since managing risks is a prerequisite for successful sustained business. However, circumstances which directly affect external trade operations can't be predicted in every case.*

The main goal of this work is to determine how a currency risk is occurred and explore the ways of a currency risk management in order to prevent financial losses of the companies that participate in foreign trade.

Key words: *foreign trade, currency risk, risk management*

JEL: *G21 –Risk*